

NOTA

PELT LEOPOLDLAAN (prov. LIMBURG)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Jeska PEPERMANS, Bart
BARTHOLOMIEUX

Projectcode: 2019G138

- **Administratieve gegevens**

Topografische kaart:	Zie plan in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. en Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. , bijlagen 1 en 2.
Begindatum onderzoek:	12/11/2019
Einddatum onderzoek:	12/11/2019
Relevante termen thesauri:	Landelijk, Pelt, landschappelijk bodemonderzoek, profielputten, vooronderzoek, proefsleuvenonderzoek
Alle betrokken actoren:	Bart Bartholomieux (erkend archeoloog projectleider), Jeska Pepermans (erkend archeoloog veldwerkleider), Werner Wyns (veldtechnicus)
Betrokken personen buiten het project:	/

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (zie bekrachtigde archeologienota ID 9288¹)

- **Resultaten vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (zie bekrachtigde archeologienota ID 9288²)

➔ zie het bijgevoegde verslag van resultaten landschappelijke profielputten (projectcode 2019A384)

➔ Zie het bijgevoegde verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (projectcode 2019G138)

- **Gemotiveerd advies**

In het kader van de geplande werken ter hoogte van Pelt Leopoldlaan, in het kader van de nieuwbouw van een winkelcomplex met bijhorende nutsvoorzieningen, wegenis en parking, werd een archeologienota opgemaakt (ID 9288) waarin in uitgesteld traject voorzien werd in een archeologische begeleiding van de sloopwerken op de westelijke heft van het projectgebied en een landschappelijk bodemonderzoek op de akker in het oostelijk deel van het projectgebied. Indien positief diende een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden teneinde na te gaan of er een archeologische site aanwezig was.

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/9288>

² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/9288>

Wegens de reeds zeer lage archeologische verwachting op het westelijke, bebouwde deel, van het projectgebied, gecombineerd met een later³ opgemaakt bodemkundig verslag dat aangaf dat dit deel van het terrein verontreinigd was met zware metalen, werd beslist om het westelijk deel van het projectgebied niet verder archeologisch op te volgen. De zeer lage archeologische verwachting weegt niet op tegen de gezondheids- en veiligheidsrisico's die met een verdere archeologische opvolging gepaard zouden gaan.

Op het oostelijk deel van het projectgebied, momenteel ingenomen als akker, werd het voorziene landschappelijke bodemonderzoek wel uitgevoerd. Dit maakte duidelijk dat het archeologisch niveau nog aanwezig was binnen het projectgebied. Hoewel er duidelijke sporen waren van het afgraven en heraanvullen van het terrein in het verleden na haar gebruik als werfzone.

Bijgevolg werd beslist om binnen dit deel van het projectgebied ook over te gaan op het proefsleuvenonderzoek zoals voorzien in de bekrachtigde archeologienota ID 9288.

De te onderzoeken zone maakte ca. 4980m² uit van het totale plangebied en beperkte zich tot het akkerland van het projectgebied. In totaal werd er 638m² onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters.

Er werden verspreid op het terrein vier parallelle ononderbroken sleuven aangelegd van 2m breed. Waar nodig en mogelijk werd een kijkvenster voorzien. Het archeologisch niveau bevond zich tussen de +39.7 (noord) en 40.8m (zuidwest) TAW. In de westelijke en noordelijke zone van de onderzochte akker bleken eveneens archeologische sporen bewaard. Er werden verschillende lineaire paalsporen en greppels aangetroffen, in dezelfde oriëntatie, die wijzen op de aanwezigheid van bewoning en erfstructuren in het verleden. Door gebrek aan vondstmateriaal bleef de datering tot nog toe onbepaald.

In de oostelijke en zuidelijke zone van het gebied wordt de archeologische verwachting zeer laag ingeschat door de grote mate van verstoring van het terrein.

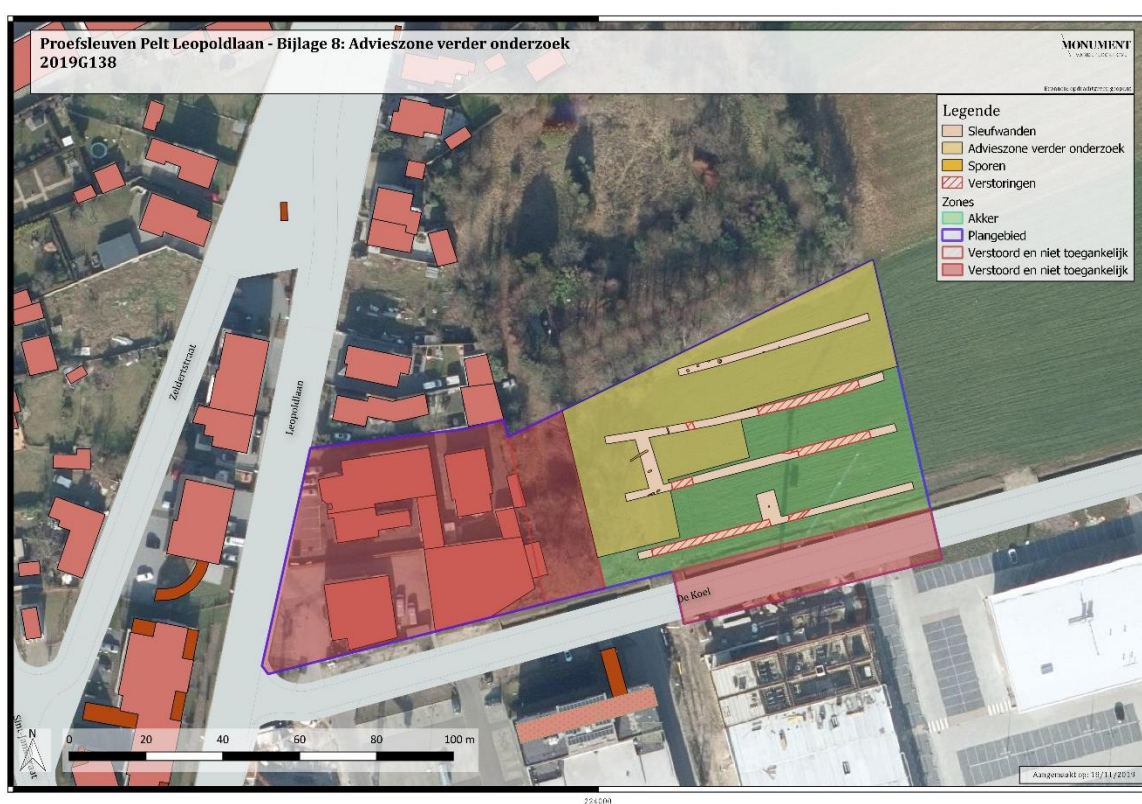
Aangezien de noordelijke en westelijke zone van het onderzochte akkerland een archeologische site herbergt, wordt geadviseerd om dit deel van het terrein archeologisch op te graven. E wordt verwacht dat een verder onderzoek van deze zone zal leiden tot kennisvermeerdering over bewoning en erfindeling binnen het regionale landschap van de desbetreffende archeologische periode.

³ Opgemaakt door ABO na bekrachtiging van archeologienota ID 9288.

- **Planafbakening**

Het gebied dat door de initiatiefnemer zal ontwikkeld worden is ca. 9 640m² groot. Het onderzochte akkerland betrof ca. 4 980m² daarvan. Enkel het noordwestelijk deel van de onderzochte akkerzone bevat archeologische sporen en wordt opgenomen binnen het advies voor een verdere opgraving.

De voorgestelde advieszone beslaat een oppervlakte van ca. 2660m² (zie Figuur 1 en bijlage 8 uit het verslag van resultaten).

Figuur 1: Uitgevoerde proefsleuvenonderzoek met sporen geprojecteerd binnen de verschillende zones in het plangebied, inclusief de advieszone.

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen wat de exacte aard is van de archeologische site die werd aangetroffen in de bodem. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de geschiedenis van deze regio. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- Hoe is de bodemopbouw?
- Tot welke archeologische periode(s) behoren het aangetroffen niveau en de archeologische sporen en/of artefacten?
- Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, funerair, ambachten,...)?
- Zijn er (gebouw)structuren die in verband kunnen worden gebracht met de eventuele artisanale activiteiten?
- Zijn er sporen van bewoning? Zo ja, wat is de aard van de bewoning?
- Hoe past de vindplaats binnen het lokale en regionale landschap van de vastgestelde periode(s)?
- Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon voor de omliggende percelen opgemaakt worden?

- **Plan van aanpak**

De geselecteerde zone wordt onderzocht aan de hand van een vlakdekkende opgraving. Alvorens dit onderzoek kan plaatsvinden, dienen de bomen en struikgewassen in het westen van het perceel gekapt te worden tot op het maaiveld. Het ontwortelen gebeurt in het bijzijn van archeoloog tijdens de archeologische opgraving. Ideaal wordt gewerkt met grote opgravingsvlakken om een goed ruimtelijk inzicht te behouden tijdens het terreinwerk. Men dient echter wel te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt.

Indien de teelaarde in functie van de latere werken zal worden afgevoerd, kan het afgraven in overleg gebeuren met de initiatiefnemer. Op die manier hoeft niet gekeken te worden naar grondstockage en kunnen grote werkbare vlakken aangelegd worden. Er dient daarbij rekening gehouden te worden met de weersomstandigheden.

Indien het afvoeren van de grond niet zou lukken, wordt voorgesteld te werken met drie zuidwest-noordoost georiënteerde werkputten van ca. 20m breed. Aangezien in het noorden het perceel in een hoek loopt, wordt voorgesteld om deze zone mee te nemen bij

de derde werkput, ook al wordt daarmee de 20m overschreden. Uit het proefsleuvenonderzoek kan immers verwacht worden dat de structuren ter hoogte van sleuf 4 zich ook verder zullen uitstrekken naar het noorden. Op deze manier kan de grond het meest efficiënt gestockeerd en weer teruggelegd worden. Bijkomend kunnen zo ruime vlakken aangelegd worden en wordt er rekening gehouden met de verwachte situering van mogelijke archeologische structuren.

Opgravingsvlakken kunnen ook enkel door zwaar materieel worden betreden eens dat vlak is geregistreerd. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Indien gewerkt wordt met werkputten en er een structuur deels in het vlak wordt aangetroffen, dan dient er lokaal uitgebreid in de volgende werkput om de structuur in zijn totaliteit te kunnen registreren. Couperen van sporen behorende tot één structuur kan pas na registratie van de volledige structuur. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens drie archeologen of twee archeologen en een veldtechnicus. Het uitgraven van de grond gebeurt laagsgewijs, op aangeven van de archeologen en tot op het archeologische niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het vlak en de afgegraven aarde dienen onderzocht te worden met een metaaldetector.

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Schatting totale duur**

Er wordt geschat dat een voldoende grote en ervaren opgravingsploeg van minstens 3 archeologen en een veldtechnicus die constant op het terrein aanwezig zijn, het onderzoek kunnen afronden in ca. 15 werkdagen (inclusief eventueel dichten door de kraan, indien de grond niet elders wordt gestockeerd).

- **Kostenraming**

De kosten voor graafwerken, bemaling en werfinfrastructuur maken geen deel uit van de kostenraming.

- ➔ Veldwerk : 30000 euro
- ➔ Verwerking en rapportering: 15000 euro
- ➔ Natuurwetenschappelijk onderzoek: 10000 euro

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met minstens volgende natuurwetenschappelijke posten: C14 (VH 10), pollen (min. 400 tellingen per staal, VH 3), macrobotanie (VH 3)

- **Gewenste competenties**

- Eén veldwerkleider (vergunninghouder). Hij/zij:
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - beschikt over minstens 220 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens 80 werkdagen op landelijke sites in de zandstreek
- 3 archeoloog-assistenten. Hij/zij;
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - beschikt over minstens 120 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV
- Eén aardwetenschapper die gedurende het veldwerk op afroep aanwezig is

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider en een archeoloog-assistent ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).